

Beszámoló a Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény 2022. évi tevékenységéről:

A Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény 2022-ben is folytatta közösségi, közművelődési tevékenységét, melynek eredményeként kiállításainkat, kulturális programjainkat a helyi polgárok, a turisták, családoso k, közép-, illetve általános iskolai osztályközösségek, óvodások látogatták. Az év második felében kialakult energiaválság és az ahhoz kapcsolódó rendelet alapján, a gyűjtemény 2022. év október közepétől csak előzetes bejelentkezés alapján, csökkentett nyitvatartási időben fogadott látogatókat.

1. Állandó kiállítások:

1. Évezredek Emlékjelei – állandó helytörténeti kiállítás 3 teremben (2018)
2. Néprajzi szoba (2004;2020)
3. Nyomdatörténeti kiállítás (2004;2009)
4. Mester és tanítványai (2020)
5. Galéria - a helyi képzőművészek alkotásai (2004;2020)

1.1 Az év során az alábbi **időszakos kiállítások** voltak láthatóak a szervezésünkben:

1. A rendőrmúzeum Roll Up kiállítása (február 8-tól április 8-ig)
2. „Mint oldott kéve” – a felvidéki magyarok a Völgységben című kiállítás (a bonyhádi Völgységi Múzeumból április 14-től május 05-ig)
3. „Belső utak” – Katatics Zsuzsanna művésztanár mandala kiállítása (május 24-től június 21-ig)
4. A Szakkör – kiállítás az NMI által indított szakkörök munkáiból (június 24-től - október 10-ig)

Az állandó és időszakos kiállításainkat és az ahhoz kapcsolódó különböző közönség programokat összesen 1488 fő látogatta. Csoportos látogatást (tárlatvezetés, előadások, múzeummandragógia, civil programok) 26-ot számoltunk, múzeumismereti és múzeumpedagógiai foglalkozáson 390 különböző életkorú kisgyermek és tanuló vett részt szaktanár kíséretében. Felnőtt kereső 665, a nyugdíjas korú látogató 195 fő volt.

1.2 Megjegyzések:

1. Dombóvár Város Önkormányzatának október 14-i képviselő testületi 193/2022. (X. 14.) Kt. határozatában foglaltaknak megfelelően (az önkormányzati intézmények és gazdasági társaságok energiamegtakarítását célzó intézkedések végrehajtása), a Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény 2022.10.17-től zárva tartott. A gyűjtemény „kulcsos-rendszerben” az alábbi napokon fogadta a látogatókat: kedd: 8.00-16.00; szerda: 8.00-16.00; csütörtök: 8.00-12.00
Munkatársaink a telefonos egyeztetést követően biztosították a látogathatóságot. Igény esetén a jelzettől eltérő időpontban is fogadtunk látogatókat. Az épületben temperált hőmérsékletet biztosítottunk, erre felhívtuk a látogatók figyelmét.

2. Az Illyés Gyula (1902-1983) író, költő, drámaíró 120. születésnapja (november 2.) alkalmából a gyűjteménybe tervezett „Egy napon megkedveltem Dombóvárt, és végre otthon éreztem magamat benne” – című hely- és családtörténeti kiállítást a gyűjtemény bezárása miatt 2023. január 22-én a Magyar Kultúra Napján nyitottuk a művelődési házban (a megvalósítás nyertes NKA pályázatból történt).
3. Az időszakos kiállítások termét a Szakkör kiállítás bontását követően a bezárás időtartama alatt raktárként hasznosítottuk (a Gólyavári ásatások régészeti tárgyainak egy része, egyháztörténeti dokumentumok, egymástól elkülönítve).

2. Közösségi programjaink, kiemelt események:

1. Január 22-én a Magyar Kultúra Napján, Neves Dombóvári Évfordulók 2022 című kiadvány bemutatójára került sor a helytörténeti gyűjteményben (kiadó: Dombóvári Városszépítő és Városvédő Egyesület, összeállította: Takács Istvánné, kiadványszerkesztő: Őri Gábor). A kiadvány 200 példányan készült, ingyenesen vehették át a helytörténet iránt érdeklődők. Bodó Imre helytörténész ugyanezen a napon értékes adományokat adott át a helytörténeti gyűjteménynek.
2. Február 8-tól fogatuk a Rendőrmúzeum Roll Up kiállítását, amely a múzeum állandó kiállításába enged betekintést.
3. Március 9-én Dr. Kustra József egykori városi rendőrkapitány dombóvári élményeiről tartott élménybeszámolót az időszakos kiállítások termében (Rendőrmúzeum Roll Up kiállítása).
4. Kerényi Zsolt, a Szent Orsolya Bencés Iskolaközpont igazgatója családi örökségéből 87 darab dedikált könyvet ajánlott fel és adományozott a gyűjteménynek. Közülük a legnagyobb kincsek a helytörténeti vonatkozásokkal is bíró, Illyés Gyula által dedikált könyvek (45 darab). Vannak továbbá Weöres Sándor munkái (melyekben Pável Ágoston, a költő barátja, a dombóvári gimnázium alapító tanára is gyakran szerepel), valamint Esterházy Péter, Károlyi Amy, Jókai Anna, Gyurkovics Tibor, Déry Tibor és Szántó Piroska kötetei is. A könyvek legnagyobb részét a szerzők ugyanazon személynek, szeretett házi orvosuknak, Dr. Topolánszky Ivánnak és feleségének, Évának dedikálták.
5. Március 10-én a Földi István Könyvtárral közösen csatlakoztunk a Beporzók Napja című országos programhoz, amelyre játékos előadással, vetítéssel, méhészközreműködésével vártuk az óvodásokat és kisiskolásokat.
6. Március 29-én a Varga Gábor szobrász-keramikumművész által készített Dombó Pál szobrának ünnepélyes avatására került sor, a szobor a helytörténeti gyűjtemény előterében nyert elhelyezést. Az ünnepélyes avatón Kerényi Zsolt alpolgármester mondott köszöntőt, ünnepi beszédet mondtak: Berta Adrián régész, Takács Istvánné helytörténész, Erky-Nagy Tibor tipográfus, helytörténész, közreműködött a Híres Pannónia Régizenei Együttes.
7. Márciusban Dr. Szombath Tibor Dombóvári Olvasókönyv című könyvét adományozta gyűjteményünknek.
8. Április 14-én a művelődési házzal, a könyvtárral és kézművesekkel közösen húsvétváró kézműves foglalkozásra vártuk a családokat a gyűjtemény előkertjébe. Nyusziismergetés, nemezelés, tojásfestés-gicázás, makramézás várta az érkező családokat, gyermekeket.
9. Május 24-én Katatics Zsuzsa művésztanár „Belső Utak” – című mandala kiállítását nyitottuk az időszakos teremben. Közreműködtek Péterfi Katalin alkotó, Süveges Beáta és Bodnár Cintia a Presidium Közhasznú Egyesület munkatársai.

10. Május 29-én Hősök Napja ünnepséget tartottunk a város önkormányzatával és a városszépítőkkal közösen. Közreműködött Tóth Zoltán képviselő, a DOZE, Kőszegi Csaba Valér és a Magyar Honvédség 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred díszőrsége (helyszín: Hősök szobra, helytörténeti gyűjtemény).
11. Június 17-18-19-én Országos Régészeti Konferenciát tartott a Castrum Bene Egyesület (26. vándorgyűlés) a művelődési ház színháztermében. Az ország számos területéről érkezett szakemberek megtekintették a helytörténeti gyűjteményt és a Gólyavári ásatás területét.
12. Június 25-én a Múzeumok Éjszakáján a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának szabadtéri koncertjét követően a Nemzeti Művelődési Intézet által indított, a művelődési házban működő szakkörök munkáiból nyílt kiállítás (hímző, nemezelő, vesszőfonó). Szakkörvezetők: Dr. Pappné Farkas Gabriella, Miklós Edit, Takácsné Csikvári Ivetta. A kiállítást Kuti Imréné az NMI Tolna Megyei Irodásjának igazgatója nyitotta meg. Az este folyamán élőzenés táncházat tartottunk a Keptár zenekarral, az érdeklődőket kvízzel, kézműves termékekkel, bemutatókkal vártuk, a program a Kapos Táncegyüttes bemutatójával és tűzgrásával zárult.

3. Gyűjteményi munka, belső szervezeti élet, szakmai feladatok-kapcsolatok

- A Kubinyi Ágoston pályázatnak (muzeális intézmények támogatása) és az önkormányzat támogatásának köszönhetően a helytörténeti gyűjtemény IV. ütem – az intézmény pince szintjén található helyiségek raktárként történő hasznosítását támogató beruházás – került megvalósításra (2021). A felújítás eredményeként a különböző múzeumi szakterületekhez tartozó tárgyak, tárgycsoportok különválaszthatóak, külön termekben, megfelelő klimatikus viszonyok között tárolhatók. A nyár folyamán a gyűjteményi raktárba kerültek a volt zeneiskola (Szabadság u. 14.) emeleti szintjén tárolt néprajzi tárgyak, eszközök, a kismesterségek eszközei és az év közbeni gyarapodások tárgyi anyagai.
- Bencze Ferenc (1912-1978) és Bencze József (1914-1987) gazdálkodók eszközkészletének korábbi (2021) állományvédelmi munkálatait követően - a mezőgazdasági eszközkészlet műtárgyvédelme, restaurálása (53 db néprajzi tárgy) megbízott helyi szakember, Bocz János faszobrász, farestaurátor bevonásával történt –, a tárgyakat salgópolcokon szisztematikusan helyeztük el, feliratokkal láttuk el, a falon a korabeli mezőgazdasági munkálatokat, állattartást reprezentáló fotók másolatai láthatók. A kiállítás „látványraktárként” az iskolai oktatás kiegészítéseként is jól hasznosítható.
- Folytatódott a Koncz-hagyaték üvegnegatívjainak digitalizálása, az év végére 4000 db üvegnegatív került feldolgozásra (tematikus csoportokban, információk táblázatban).
- Folytatódott a múzeumi anyag rendszerezése, feldolgozása, csomagolása
- Gyarapodás: (hely)történet 603 db, néprajz 77 db, irodalomtörténet 78 db, műszaki-és technikatörténet 32 db, összesen: 790 db. Az év folyamán a történet terület gyarapodott jelentős mértékben, kiemelkedő az irodalomtörténeti gyarapodás (dedikált könyvek).

4. Múzeumpedagógia

Múzeumpedagógiai kínálatunk 4 nagy korszakot, témakört feldolgozó tanórát (Néhány gondolat az őskorról, IOVIA ébresztése, Tinódi és kora, Az Esterházyak Dombóváron), illetve 2 „kedvcsináló foglalkozást” (Ismerkedés a múzeummal, Mi van a ládikóban?) is tartalmaz. Így a legkisebektől a legnagyobbakig minden érdeklődő talál számára megfelelő foglalkozást, legyen szó a múzeummal való ismerkedésről, vagy komolyabb helytörténeti ismeretek elsajátításáról.

5. Munkahelyteremtés

A 2022-es évben a DKSZK, azon belül a helytörténeti gyűjtemény a Magyar Nemzeti Múzeummal kötött szerződés alapján 3 fő kulturális közfoglalkoztatott segítségével végezte a múzeumi feladatokat. A munkatársaknak köszönhetően informatikai fejlesztéseket valósítottunk meg, folytatódott a tárgy- és dokumentumfotózás, a többlépcsős digitalizálás, a kiállítások digitális tartalmainak összeállítása (szkenelés, rövidfilmek-videók, fotósorozatok, PPT-k). A programban való részvételnek köszönhetően az intézmény is részt vállalt az új helyi munkahelyek megteremtésében, teret biztosít az aktív korúak munkába állásában.

6. Kommunikációs csatornák

A múzeumi hírek, információk elsősorban a Facebookon és a helyi hirdetőújságokon keresztül jutnak el közönségünkhöz. Facebook oldalunknak köszönhetően, könnyebbé és sokkal interaktívabbá vált a látogatókkal való kapcsolattartás.

Megújítottuk és elmélyítettük korábbi kapcsolatunkat, együttműködésünket a Tolna Táj Televízióval: programjainkról, eseményeinkről többször jelent meg videóanyag az online csatornán.

Dombóvár, 2023. 02.13.

.....
Müller Ádám

DKSZK igazgató